

Zestaw narzędzi EUCPN nr 14

Policja bliska społeczeństwu w Unii Europejskiej

Streszczenie

Niniejszy zestaw narzędzi to wspólna publikacja Europejskiej Sieci Zapobiegania Przemocności (EUCPN) / Agencji Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Egzekwowania Prawa (CEPOL) i różni się od innych dostępnych podręczników na temat koncepcji policji bliskiej społeczeństwu (COP). Opisuje **szereg ostatnio wprowadzonych dobrych praktyk** państw członkowskich UE w odniesieniu do COP. Celem tego zestawu narzędzi jest **wsparcie** decydentów i praktyków, w szczególności **szefów policji i wyższej kadry kierowniczej w organizacjach policyjnych**, w osiągnięciu skutecznej strategii COP. Znaczenie strategicznego zaangażowania w filozofię COP zostało mocno podkreślone przez ekspertów w tej dziedzinie. Konieczność położenia nacisku na COP na poziomie europejskim **zasygnalizowała Austria**, kraj przewodniczący EUCPN i jednocześnie sprawujący prezydencję Rady UE, podczas obrad w Wiedniu, poruszając ten temat na nieformalnym spotkaniu Stałego Komitetu Współpracy Operacyjnej w zakresie Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz posiedzeniach Rady ds. Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych.

Koncepcja COP jest uważana za kwestię istotną dla wszystkich państw członkowskich UE i jest **szeroko wdrażana w całej UE**, chociaż w różnym zakresie i w różnych formach. Koncepcja COP jest nieustannie udoskonalana, przynosząc korzyści zarówno społeczeństwu, jak i policji, jednak **jej ścisłe zdefiniowanie pozostaje wyzwaniem**. Pojęcie to ma wiele, często rozbieżnych definicji. Jest to zauważalne szczególnie w **kontekście europejskim**, ponieważ koncepcja COP jest wdrażana na różne sposoby na terenie państw UE. Aby sprostać temu wyzwaniu, przyjrzyliśmy się projektowi **Unity**, w ramach programu Horyzont 2020 w sprawie COP, w którym wystąpił ten sam problem. Pomimo wielu definicji i różnych podejść naukowcy znaleźli wspólne elementy. Uwzględniając te elementy w odniesieniu do innych wyników badań, w ramach programu Unity stworzono ramy badawcze dla identyfikacji i badania COP w całej Europie. Ramy te nazywane są **Sześcioma filarami COP**:

- budowanie zaufania
- odpowiedzialność
- wymiana informacji i komunikacja
- zaspokajanie lokalnych potrzeb

- współpraca
- zapobieganie przestępstwom.

Poprzez analizę aktualnej literatury i pogłębione dyskusje z ekspertami w tej dziedzinie zidentyfikowaliśmy **czynniki kluczowe dla pomyślnego wdrożenia COP**. Wykorzystaliśmy naukowe spostrzeżenia i doświadczenia w tej dziedzinie, aby opracować jasne i zrozumiałe wytyczne w postaci **10 kluczowych zasad**.

1. COP jest **integralnym elementem większego systemu rządowego**. Organizacja policyjna nie działa w izolacji, ale jest częścią większej struktury i zależy od kilku form wsparcia ze strony nadzorującego rządu. Dlatego ważne jest, aby politycy i decydenci rozumieli koncepcję COP, wymieniali informacje na jej temat i wyposażali policję w niezbędne zasoby, aby z powodzeniem wdrażać program i zapewniać innym instytucjom rządowym mandat niezbędny do uczestnictwa w COP.
2. COP to **zobowiązanie**. To zobowiązanie obejmuje zmianę stylu zarządzania, zachęcenie środowiska policyjnego do wprowadzania zmian i budowanie większej świadomości warunków, w jakich funkcjonują policjanci. Jeśli podejście COP nie zostanie zaakceptowane przez całą organizację policyjną, będzie to jedynie dodatek do reaktywnej praktyki policyjnej, która nie przyniesie oczekiwanych rezultatów. Zaleceń COP należy postrzegać w celu zapewnienia bardziej efektywnego sposobu pracy, zarówno pod względem czasu, jak i wysiłku i nie traktować tego jako dodatkowe zadanie do wykonania przez policję.
3. COP wymaga **badania jakościowego**. Wzrasta poziom akceptacji wyników opartych na kryterium społecznym, takich jak bezpieczeństwo społeczności, postrzeganie strachu i wezwania do służby. Należy wprowadzić jakościowe kryteria wyników, takie jak poziom zadowolenia społeczeństwa i współpracy publicznej oraz trwałość projektów wspólnotowych, które należy traktować priorytetowo w stosunku do kryteriów ilościowych. Funkcjonariusze policji, którzy chcą nauczyć się nowych umiejętności, powinni być brani pod uwagę jako zasługujący np. na możliwości awansu, a ich osiągnięcia powinny być formalnie uznawane.
4. Pojawiła się **nowa generacja projektów COP opartych na technologii**. Wyniki badań podkreśliły znaczenie korzystania z narzędzi ICT w celu ułatwienia komunikacji i interakcji, a nie ich zastępowania. Ponadto należy pamiętać, że priorytetem w korzystaniu z tych narzędzi powinna być poprawa komunikacji i interakcji między policją a społeczeństwem, a nie gromadzenie danych wywiadowczych.
5. Funkcjonariusze policji muszą zostać **odpowiednio przeszkoleni**, aby założenia koncepcji COP przyniosły rezultaty. CEPOL definiuje szkolenia i edukację jako dwa odrębne pojęcia. Powodzenie wdrażania założeń COP zależy bardziej od odpowiedniego sposobu kształcenia w

tym zakresie niż od poziomu wykształcenia zawodowego zaangażowanych funkcjonariuszy policji. Mając na uwadze to rozróżnienie, zidentyfikowaliśmy pięć grup docelowych, które należy szkolić lub kształcić: rząd, kierownictwo/zarząd policji, specjaliści ds. COP, zwykli policjanci i społeczność.

6. Koncepcja COP powinna zawsze być **lokalnie osadzona** i dostosowana do lokalnej sytuacji i kontekstu społecznego. Badania pokazują, że kontekst społeczny ma duży wpływ na znaczenie, interpretację i wdrażanie praktyk policyjnych. W regionach, w których istnieje nieufność historyczna, przywrócenie zaufania może potrwać dekady. Dlatego COP należy postrzegać jako część większego przejścia od policji do służby policyjnej, przy czym służba ta ma działać na rzecz i w społeczności.
7. **Obecność i znajomość** policji są kluczowym aspektem COP. Ważne jest, aby społeczność miała wystarczająco dużo czasu, aby poznać funkcjonariuszy policji, a policjanci mogli zrozumieć, jak działa społeczność. Spotkania między policją a opinią publiczną mają kluczowe znaczenie dla jakości relacji.
8. Policja powinna **zapoznać się z lokalnymi potrzebami i zająć się nimi**. Ważnym aspektem COP jest podejście do rozwiązywania problemów mające na celu strukturalną redukcję przestępczości i zwiększenie bezpieczeństwa. Aby poznać lokalne potrzeby, ważne jest unikanie jednostronnej perspektywy podczas zbierania informacji na temat obaw społeczności. Aby zaspokoić lokalne potrzeby, ważne jest określenie przyczyn problemów i skupienie się na powtarzających się wzorcach incydentów, nie na pojedynczych przypadkach, traktując je jako grupę problemów.
9. **Wspólne zapewnianie bezpieczeństwa** ma miejsce, gdy kilka osób współpracuje ze sobą, aby osiągnąć wspólną wizję bezpieczeństwa. Policja współpracująca ze społeczeństwem w celu rozwiązywania problemów może zmniejszyć negatywne postrzeganie swoich działań, a także zwiększyć zaufanie i wzmocnić legitymizację. Potrzebna jest współpraca międzyrządowa, ponieważ rozwiązywanie problemów społecznych jest zadaniem wszystkich odpowiednich agencji państwowych, wymagającym ścisłego współdziałania. Jeśli społeczeństwo i inne podmioty przyjmą na siebie większą odpowiedzialność w ramach wspólnego podejścia do bezpieczeństwa, może to pozwolić siłom policyjnym na skoncentrowanie zasobów na innych podstawowych zadaniach.
10. Należy wspierać **dwustronną komunikację** między policją a społeczeństwem. Skuteczna, odpowiednia i terminowa komunikacja ma kluczowe znaczenie dla skutecznego podejścia do COP. Koncepcja COP powinna obejmować szereg innowacyjnych sposobów dotarcia do trudno dostępnych grup docelowych, które mogą mieć niewielki kapitał społeczny. Ponadto ważne jest, aby wyjaśnić członkom społeczności koncepcję COP prostym językiem, koncentrując się

na inicjatywach COP podejmowanych w danej społeczności, ich własnej roli w COP i tym, czego mogą się spodziewać. Badania wykazały, że osoby dobrze poinformowane o działaniach policyjnych mają zwykle pozytywne opinie na temat policji.

Koncepcja **COP została wdrożona w wielu państwach członkowskich UE**, ale w różnych formach, przy użyciu różnych interpretacji i pod różnymi nazwami. Nie ma jeszcze wspólnego, ogólnoeuropejskiego stanowiska w sprawie COP, nie mówiąc o jednolitym europejskim podejściu. Zasadniczo potrzebne są odpowiednie zasoby, aby osiągnąć **wspólną wizję UE dotyczącą COP** – to, czego potrzeba, to wystarczająco dużo czasu i zasobów, aby wykorzystać wszystkie odpowiednie publikacje naukowe dostępne w całej UE, zaangażować odpowiednich doradców i uwzględnić perspektywę społeczności.

Ponadto należy podjąć dodatkowe wysiłki w celu **zrozumienia i wykorzystania pełnego potencjału UE** oraz jej wiedzy i doświadczenia w zakresie COP. Po pierwsze, zaleca się uzgodnienie konwencji nazewnictwa w UE. Po drugie, duża różnorodność języków w UE wzbogaca kulturowo; stwarza to jednak również barierę dla dzielenia się istniejącymi spostrzeżeniami w całej UE. Konieczne jest podjęcie dodatkowych wysiłków w celu przetłumaczenia odpowiednich materiałów (np. streszczenia odpowiednich badań i raportów), aby ułatwić dzielenie się wiedzą w UE.

Mamy nadzieję, że **szefowie policji i kierownictwo wyższego szczebla w organizacjach policyjnych** oraz inni decydenci i praktycy wykorzystają ten zestaw narzędzi do osiągnięcia skutecznych strategii COP. Ważne jest zaangażowanie polityczne i organizacyjne, ponieważ wdrożenie lub poprawa strategii COP wymaga zmian strukturalnych i kulturowych w organizacji policyjnej.

Wreszcie należy przedyskutować kwestię zakresu COP jako elementu **Unii Bezpieczeństwa**. Koncepcja ta może mieć potencjalny znaczący wkład w Unię Bezpieczeństwa i należy w tym świetle ją rozważyć.